

Årsrapport for Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger 2017

Innhold

1 Sammen drag	3
2 Om tilskuddsordningene	3
2.1 Tilskuddsordning for akademiske institusjoner og universitetsmiljø innen sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning	3
2.2 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og virksomhet	4
2.3 Tilskuddsordning for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser	4
2.4 Tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter	5
3 Aktiviteter og utviklingsprosesser i 2017	5
3.1 Tilskuddsordning for akademiske institusjoner og universitetsmiljø innen sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning	5
3.2 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og virksomhet	5
4 Måloppnåelse og samfunnsverdi for Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger	6
5 Oversikt over tildelte midler i 2017	7

1 Sammendrag

Denne årsrapporten gir en samlet oversikt over Forsvarsdepartementets (FD) tilskuddsordninger og hvordan midlene er fordelt i 2017.

FDs tilskuddsordninger er fordelt over to ulike poster i forsvarsbudsjettet. Tilskuddsordningen som finansieres over kapittel 1700, post 73 har som formål å finansiere prosjekter som analyserer sikkerhets- og forsvarspolitiske temaer av særlig interesse for FD og Forsvaret. For 2017 ble det over post 73 tildelt 13 695 689 kroner. Beløpet ble fordelt med om lag 62 prosent til 1-årige forskningsprosjekter og 38 prosent til mer langsiktig forskning, slik som 3-årige doktor- og/eller postdoktorgradsstipendiater og ett 3-årig aktivitetsprosjekt.

Over kapittel 1700, post 71 gis det tilskudd til aktivitet som stimulerer til økt kunnskap om og forståelse for norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk og som legger til rette for at samfunnet støtter opp under Forsvarets mål og prioriteringer. For 2017 ble det over post 71 tildelt 60 423 144 kroner. 56 624 000 kroner ble fordelt gjennom FDs tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og 2 799 144 kroner ble fordelt gjennom FDs tilskuddsordning for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser. Gjennom Kommunikasjonsenhetens (KE) tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter ble det tildelt 1 000 000 kroner i 2017.

Tabellene fra side 7 og utover i denne rapporten gir en detaljert oversikt over fordelingen av tilskuddsmidlene i 2017.

2 Om tilskuddsordningene

FD forvalter fire ulike tilskuddsordninger. Ordningene er rettet mot sikkerhets- og forsvarspolitiske forskningsmiljø, frivillige organisasjoner i forsvarssektoren, prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser, og kommunikasjonsprosjekter. Ordningene forvaltes av FDs avdeling for sikkerhetspolitikk og operasjoner, FDs avdeling for personellpolitikk, kompetanse og felles juridiske tjenester og av KE.

2.1 Tilskuddsordning for akademiske institusjoner og universitetsmiljø innen sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning

FD har siden 1994 bidratt til relevant forskningsbasert kompetanse om sikkerhets- og forsvarspolitiske spørsmål i Norge ved å finansiere spesifikke prosjekter som analyserer sikkerhets- og forsvarspolitiske temaer av særlig interesse for FD og Forsvaret.

Tilskuddet gitt over kapittel 1700, post 73 i forsvarsbudsjettet. Post 73 var for 2017 på 13 343 000 kroner. Doktorgradsmidler på 1 080 000 kroner som ikke ble benyttet i 2016 ble overført til 2017. Samlet ga dette 14 423 000 kroner, hvorav 13 695 689 kroner ble fordelt. Av disse midlene ble om lag 62 prosent fordelt til 1-årige forskningsprosjekter og 38 prosent til mer langsiktig forskning, i form av 3-årige doktor- og/eller postdoktorgradsstipendiater og ett 3-årig aktivitetsprosjekt. Restbeløpet på 727 311 kroner vil bli overført til 2018-budsjettet.

Tildelingen av ettårige prosjektmidler baseres på åpen konkurranse mellom søkere tilknyttet forskningsinstitusjoner og -institutter etter temakriterier som oppdateres årlig. Doktor- og postdoktorgradstøtte har blitt tildelt etter en rotasjonsordning mellom Institutt for fredsforskning (PRIO), Institutt for forsvarsstudier (IFS), Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) og ARENA Senter for Europaforskning. Det 3-årige aktivitetsprosjektet er etablert i den hensikt å bidra til større debatt og

kompetanse innen akademia og blant beslutningstakere om nasjonale sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser.

Tilskuddsordningen er i all hovedsak ment for institusjoner, tenke-tanker og universitetsmiljøer med fokus på sikkerhets- og forsvarspolitiske problemstillinger. I praksis omfatter dette:

- Institusjoner og institutter som har som hovedmål å drive forskning innen sikkerhets- og forsvarspolitiske temaer.
- Institusjoner og institutter som planlegger å iverksette prosjekter med relevans for Forsvaret og/eller norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk, men som ikke nødvendigvis har som primærmål å drive forsvarsrelatert forskning.

2.2 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og virksomhet

Det er viktig for Forsvaret at samfunnet har kunnskap om forsvarssektorens oppgaver og mål, og at det er støtte og engasjement rundt Forsvaret og forsvarspolitikken. Tilskuddsordningen for frivillige organisasjoner og virksomhet har som mål å stimulere det sivile samfunnet til aktivitet som støtter opp under forsvarssektorens oppgaver og som fremmer kunnskap om og bevissthet rundt norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk i befolkningen. Det er kun frivillige organisasjoner registrert i Frivillighetsregisteret som er søkeberettiget til ordningen. Det kan innvilges to former for tilskudd, driftsstøtte og prosjektstøtte.

Ved tildeling av driftsstøtte må organisasjonen ha løpende administrative utgifter og ha et formål og arbeid som er forsvars- og sikkerhetsfokusert. Videre vurderes blant annet organisasjonens relevans ift. aktuelle og prioriterte saker, evne til utvikling, evne til måloppnåelse, medlemstall og budsjettbalanse. I 2017 mottok 12 organisasjoner slik støtte. Prosjektstøtte er tilskudd til organisasjonens aktiviteter som har tydelige mål og er direkte knyttet til organisasjonens overordnede hensikt og formål. Prosjektene kan være faste aktiviteter eller tidsavgrensede hendelser. I 2017 mottok 11 organisasjoner slik støtte. Åtte organisasjoner mottok begge formene for støtte i 2017.

Totalt ble det i 2017 fordelt 56 624 000 kroner gjennom ordningen. FD stiller krav om innlevering av årsrapport og revisorgodkjent regnskap. Videre skal det rapporteres om bruk av tildelte prosjektmidler. Rapportene sendes inn på et standardisert skjema der organisasjonen evaluerer egen måloppnåelse, og gir FD nyttig informasjon som inngår i vurderingen av videre støtte.

2.3 Tilskuddsordning for prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser

Formålet med ordningen er å gi støtte til gode prosjekter som kan gi anerkjennelse til krigsveteraner og andre som ble berørt av krigen. Videre skal støtte kunne gis til tiltak som kan bidra til å spre kunnskap om andre verdenskrig. Det kan også gis støtte til kulturhistoriske prosjekter knyttet til andre verdenskrig eller andre kulturhistoriske hendelser, og til prosjekter som fremmer Forsvarets forankring generelt. Det gis ikke støtte til drift av organisasjoner gjennom denne ordningen.

Et viktig mål med ordningen er at organisasjoner og foreninger, sammenslutninger og initiativtakere med svak økonomi og/eller lav ressurstilgang skal kunne gjennomføre aktivitet som FD finner formålstjenlig å støtte. Totalt ble det i 2017 fordelt 2 799 144 mill. kroner til prosjekter relatert til andre verdenskrig og kulturhistoriske tiltak. Eksempler på prosjekter det har vært gitt tilskudd til gjennom denne ordningen er bøker og filmer om andre verdenskrig som bidrar til anerkjennelse av innsats og belastninger, utstillinger, teateroppsetninger og monumenter.

2.4 Tilskuddsordning for kommunikasjonsprosjekter

Kommunikasjonsenheten i FD vurderer søknader som kan kategoriseres som kommunikasjonsprosjekter. Formålet med ordningen er å gi støtte til kommunikasjonsprosjekter som stimulerer til økt kunnskap om og forståelse for norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, og at samfunnet bidrar til og støtter opp under Forsvarets mål og prioriteringer. I 2017 ble det fordelt 1 000 000 kroner gjennom ordningen.

3 Aktiviteter og utviklingsprosesser i 2017

3.1 Tilskuddsordning for akademiske institusjoner og universitetsmiljø innen sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning

Forskningsstøtte i form av 1-årig prosjektstøtte for 2017 ble utlyst i 2016, med søknadsfrist 25. november 2016. Beslutning om tildeling ble fattet primo januar 2017. For å sikre mest mulig åpenhet omkring ordningen, samt for å gjøre den lettere tilgjengelig for alle potensielle søkere, er informasjon om ordningen lagt ut på FDs hjemmeside.

3.2 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og virksomhet

Fristen for å søke drifts- og prosjektstøtte for 2017 var 1. juni 2016. I likhet med foregående år ble hele tilskuddspotten fordelt i hovedtildelingen i etterkant av at statsbudsjettet for 2017 ble vedtatt i Stortinget i desember 2016. Det var med andre ord ikke rom for å tildele midler til oppdøkkende prosjekter i gjennomføringsåret.

Våren 2017 ble det avholdt felles informasjonsmøte for de frivillige organisasjonene om tilskuddsordningens krav og kriterier, samt praktiske spørsmål rundt søkeprosessen. I møtet la organisasjonene frem sine planer og mål for det kommende året. I oktober ble organisasjonene invitert til en orientering om regjeringens budsjettforslag, herunder fordeling av tilskuddsmidler. Orienteringen ble holdt av statssekretær Øystein Bø. Fagavdelingen hadde også i løpet av året møter med enkeltorganisasjoner.

Forvaltningsansvar for tilskuddsmidler til veteranrelatert virksomhet ble fra 2015 delegert til Forsvarsstaben v/Veteranavdelingen (FST/V). Den nye ordningen ble evaluert i 2016 og besluttet videreført på permanent basis. Ombyggingen innebærer at alle søknader om drifts- og/eller prosjektstøtte til veteranorganisasjoner, samt prosjektsøknader til veteranrelatert virksomhet fra andre organisasjoner nå behandles av FST/V. I 2017 ble det fordelt om lag 21 468 918 kroner gjennom ordningen. Tilskuddsordningen omtales i Forsvarets årsrapport og en detaljert oversikt over fordelingen av midler finnes på Forsvarets nettsider.

Fra og med 2016 stiller FD krav om registrering i Frivillighetsregisteret for organisasjoner som søker driftstilskudd. Frivillighetsregisteret er et sentralt virkemiddel for å forbedre og forenkle samhandlingen mellom frivillige organisasjoner og offentlige myndigheter.

4 Måloppnåelse og samfunnsverdi for Forsvarsdepartementets tilskuddsordninger

Forskning og utvikling (FoU) er viktig for å bringe Norge videre som et kunnskapssamfunn. FoU har spilt en viktig rolle i omstillingen i Forsvaret og i utviklingen av sikkerhetspolitikken. Den teknologiske utviklingen og en stadig mer uforutsigbar sikkerhetssituasjon tilsier et behov for FoU også i fremtiden.

Forskningen som mottar støtte gjennom tilskuddsordningen for akademiske institusjoner og universitetsmiljø innen sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning har ofte en kunnskapshevende funksjon i det offentlige rom, i tillegg til at den er rådgivende for FD. Denne forskningen bidrar til å tydeliggjøre de forsvars- og sikkerhetspolitiske utfordringene som utgjør grunnlag for kvalifiserte valg for fremtiden. Forskningen skal gå i dybden, vurdere mulighetsrommet og peke på utfordringer, og på den måten bidra til at det bygges et godt forsvar.

FD bevilget i 2017 tilskudd til et bredt spekter av forsvarsrelaterte aktiviteter, blant annet konferanser og seminarer, studieturer til NATO og andre institusjoner av spesiell forsvars- eller sikkerhetspolitisk interesse, ivaretagelse av veteraner og aktiviteter som bidrar til samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunn. Aktivitetene har bidratt til å skape oppmerksomhet om, debatt rundt og forståelse av sentrale problemstillinger innen forsvars- og sikkerhetspolitikk. De frivillige organisasjonene som mottar tilskudd har bidratt med støtte til Forsvaret, for eksempel støtte til gjennomføring av Forsvarets arrangementer og engasjement rundt reservister.

De frivillige organisasjonene som mottar tilskudd fra FD gjør et relevant og viktig arbeid gjennom å skape arenaer for forsvars- og sikkerhetspolitisk debatt. Organisasjonene bidrar til å øke oppmerksomheten og engasjementet rundt Forsvaret. Videre supplerer organisasjonene Forsvarets egen virksomhet ved å påta seg oppgaver som naturlig tilligger sivilsamfunnet eller som Forsvaret selv ikke kan prioritere. Frivilligheten medfører en merverdi både til den som bidrar og til samfunnet som helhet. Enkeltmennesket oppnår kompetanse, erfaring, sosial tilhørighet og mestring. Samtidig skaper frivilligheten fellesskap, den bidrar til en bedre hverdag for mange mennesker og den medvirker til samfunnsutviklingen gjennom å utfordre og sette dagsorden i viktige saker.

5 Oversikt over tildelte midler i 2017

Nedenfor følger en fullstendig oversikt over tilskuddsmottakere i 2017 og tildelt beløp.

Kapittel 1700, post 73			
Tilskuddsmottaker		Tema	Utbetalt beløp
1-årig prosjektstøtte:			
Institutt for forsvarsstudier (IFS)	Haugom	<i>Turkish policy under Erdogan and European Security</i>	789 750
Institutt for forsvarsstudier (IFS)	Mayer	<i>Rethinking Transatlantic Deterrence: Fusing Classical and modern Deterrence concepts for 21st century security</i>	794 214
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)	Muller og Schia	<i>Upholding the NATO cyber pledge: What does Cyber Deterrence and Cyber resilience mean for NATO and Norway?</i>	388 500
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)	Karlsrud og Boutellis	<i>Overcoming Legal and Support Obstacles to Peacekeeping to Strategic Force Generation</i>	764 000
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)	Friis	<i>Nordic Security after Crimea – Dilemmas and opportunities in Norwegian-Swedish Defence Cooperation</i>	488 000
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)	Friis	<i>Nordic Security</i>	466 000
Norsk utenrikspolitisk Institutt (NUPI)	Godzimirski og Østervik	<i>Russisk strategisk kommunikasjon og politiske ambisjoner overfor Europa</i>	560 000
The Peace Research Institute Oslo (PRIO)	Tønnesson og Baev	<i>The Russia-China strategic partnership and territorial disputes: From the South Kurils to the South China Sea</i>	798 750
Universitetet i Oslo	Matlary og Johnson	<i>Britain's Defense Policy after Brexit: Coalition Leadership and Bilateral Relationships</i>	700 000
Christian Michelsens Institutt og Forsvarets forskningsinstitutt	Østensen og Bukkvold	<i>Russian use of private military and security companies: The</i>	750 000

		<i>implications for European defense</i>	
Forsvarets forskningsinstitutt	Maal, Nystuen og Brattekås	<i>Sikkerhetspolitisk krisehåndtering i sentralforvaltningen. Beslutningsprosesser i Norge og andre europeiske land</i>	800 000
Fridtjof Nansen Instituttet (FNI)	Hønneland og Østhagen	<i>Managing uncertainty: the Coast Guard's role in the maritime Boundary disputes</i>	700 000
Sjøkrigsskolen/Chr Michelsens Institutt	Ulrichsen og Østensen	<i>Et fleksibelt og gripbart maritimt forsvar</i>	650 000
Internasjonal arbeidsgrupper av jurister	Dahl	<i>Autonome systemer FN</i>	364 599
Doktorgrads- og postdoktorgradsstipender (3-årig):			
Institutt for forsvarsstudier (IFS)	Bækken	<i>Militarisering i Russland</i>	875 000
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)	Thygeson	<i>Securing the Rise in Europe</i>	875 000
ARENA	Schwartzkopf	<i>A global maritime power</i>	875 000
Andre prosjekter:			
Atlantic Council US (ACUS)	Norsk-amerikansk samarbeid	<i>NATO, Norge, Nordområdene og den transatlantiske linken (3-årig prosjekt) + NATO Young Leadership Program</i>	1 856 876
Institutt for forsvarsstudier (IFS)/Center for Strategic and International Studies (CSIS)	Samarbeid CSIS-IFS	<i>Kontorplass ved CSIS – samarbeid – Washington DC</i>	200 000
Totalt			13 695 689

Kapittel 1700, post 71		
Tilskuddsmottaker	Tema	Utbetalt beløp
Frivillige organisasjoner og virksomhet		
Det frivillige skyttervesen	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: utdanning og kompetanseutvikling, ungdom og rekruttering, miljøpakke, «felttskyting, skifeltskyting og skogsløp med skyting», arrangement (bl.a. nordisk mesterskap og NM)	29 765 000
Folk og Forsvar	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: sikkerhetspolitiske dagsseminar, «temadager, foredrag, rollespillet Fred og konflikt», studieturer, «støtte til studieturer og andre arrangementer», tidsskriftet Folk og Forsvar, meningsmålinger, trykksaker/informasjonsmaterieell/leksikon	8 337 000
Den norske Atlanterhavskomiteé	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: Leangkollenkonferansen, «seminarer, workshops og kurs», regionale kurs i internasjonal politikk, «publikasjoner, nettside og sosiale medier», studieturer, ungdomsnettverk, Sikkerhetspolitisk Dypdykk (samtalekonsept)	7 130 000
Norske reserveoffiserers forbund	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: «fysisk fostring, enkeltmannsferdigheter og militær idrett», teoretiske kurs og kompetansevedlikehold for instruktører og ressurspersoner, praktiske kurs og mestringsaktiviteter for reservister og veteraner, kompetansestøtte til Forsvaret, forsvarsinformasjon, kultur og tradisjonsaktivitet/lokal informasjonsvirksomhet	4 360 000
Norges forsvarsforening	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: sårbarhetskonferanser, lokale ungdomskonferanser, konferanser knyttet til langtidsplanen for Forsvaret, Sikkerhetskonferansen/sårbarhetskonferansen 2017, «Samfunnssikkerhet og samarbeid», tidsskriftet Norges Forsvar, nettsider, NATO-konferanser 2017	2 760 000
Kvinner frivillige beredskap	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: tidsskriftet Trygge Samfunn, Totalforsvarskonferansen 2017, Sårbarhetskonferansen 2017, Verdikonferansen 2017, Linderudseminaret, Forsvarets støtte til det	2 553 000

	sivile samfunn, «I mediebildet» (frokostmøter), kurs i totalforsvarskonseptet	
Oslo Militære Samfund	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: Clausewitz-seminar 2017	336 000
Norges militære kameratforeningers forbund	Drifts- og prosjektstøtte. Prosjekter som fikk innvilget støtte: «Trandum nasjonalmonument – minneseremoni og bekransning», medlemsaktiviteter	60 000
Norges lotteforbund	Driftsstøtte	750 000
Kristiansand militære samfunn	Driftsstøtte	110 000
Bergen militære samfunn	Driftsstøtte	56 000
Tromsø militære samfunn	Driftsstøtte	52 000
YATA Norge	Prosjektstøtte til Nordisk sikkerhetskonferanse 2017	120 000
European Youth Parliament Norway	Prosjektstøtte til gjennomføring av «Trondheim & Rorøs 2017, the 84 th International Session of the European Youth Parliament»	120 000
Fartøylaget KNM Alta	Prosjektstøtte til informasjonsarbeid og publikumsrettet virksomhet	115 000
Andre verdenskrig og kulturhistoriske hendelser		
Vardø Museum	Prosjektet «Nytt lys på partisanene i Nord»	500 000
International Conference on Military Heritage – ICOFORT 2017	Støtte til konferanse i Norge	100 000
The Kings Own Yorkshire Light Infantry	Monument over engelske soldater som falt i kamp i Norge under andre verdenskrig	83 144
Hege Kofstad	Bok om grenseloser	100 000
Øivind Lunde	Bok om Erkebispegården	150 000
Nes Lenseteater	Teaterstykket " Skuddår smeller ikke" - basert på hendelser under andre verdenskrig	10 000
Festkomité Soldathjemmet i Stavern	For 75-års markering og gjenåpning 20. mai 2017	50 000
Stiftelsen Arkivet	Markering av 8. mai	10 000

Stiftelsen Akershus festning for Kunst og Kultur	Vandreteater «Årringer i stein»	150 000
Norges arktiske universitet	Støtte til oversettelse og utgivelse av M.I. Starostins krigsdagbok fra Murmansk (1941-45)	50 000
Vest-Agder-museet	Reisestøtte for krigsseilere til åpningen av D/S Hestmanden som seilende krigsseilermuseum	145 000
Ellen-Astri Lundby	Dokumentarfilmen "Brennende minner" - om dem som var barn under tvangsevakueringen og nedbrenningen av Finnmark og Nord-Troms i 1944	200 000
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter – HL-senteret	Støtte til 75-års minnemarkering - 26. november 2017 - i forbindelse med deportasjonen av jøder fra Norge	450 000
Orkana Forlag AS	Støtte til utgivelse av barnebok med historier fra andre verdenskrig	40 000
Elisabeth Matheson	Spillefilmen "Ingenting forsvinner" – basert på hendelser fra andre verdenskrig	100 000
Åmot og omegn forsvarsforening	Vedlikehold og oppgradering av de restaurerte kampstillingene på Østre Æra med tilhørende objekter og lokal krigshistorie	81 000
Hilde Kristoffersen	Sakprosabok om andre verdenskrig for ungdom	60 000
Ares Forlag	Bok om bombingene av Vallø utenfor Tønsberg	72 000
Stiftelsen Arkivet	Temporær utstilling med utgangspunkt i personene major Arne Laudal og SS-Hauptsturmführer Rudolf Kerner	50 000
Rein Film AS	Forprosjekt for utvikling av TV-dramaserien «Skarpskytterlottene»	150 000
Sanden Media	Filmprosjektet: «Krig på hjemmebane» – film beregnet på ungdomsskoleelever i Aust-Agder, med bl.a. mål om å øke kunnskapsnivået om konsekvensene av 2.verdenskrig i ungdommenes egen region og lokalmiljø	150 000
Norges Militære kameratforeningers forbund	Prosjektstøtte	38 000
Ingeborg Solbrekken	Bok om den kommunistledede motstandsbevegelsen i Norge 1940-45	60 000
Kommunikasjonsprosjekter		
Filmavdelingen	TV-serie «Frontkjempere»	500 000

Storyline Nord AS	Film/TV-serie «Slaget om Narvik»	500 000
Totalt		60 423 144